

21 idejí pro vzdělávání v 21. století

otevreno.org/nase-vize

Vzdělávací instituce by měly připravovat své žáky a studenty k tomu, aby dovedli čelit výzvám dnešního světa a obstát ve společnosti jako ti, kdo jsou schopni za ni přijímat odpovědnost. Oproti tomuto ideálu však spatřujeme značné rezervy v tom, jak výuka v dnešních školách často standardně probíhá a v jaké podobě se mnohokrát stále drží nejen na našich fakultách. Jsme přitom přesvědčeni, že právě pedagogické fakulty jsou jedním z klíčových míst, kde rozhodujeme o tom, jak bude vzdělávání vypadat. Chceme svým dílem přispět k utváření světa, který vychovává svědomité osobnosti a v němž jsou učitelé nositeli hodnot a inovací.

Naši vizi vzdělávání formulujeme v následujících 21 myšlenkách, přístupech a inovacích, které prosazujeme a které představují náš kompas pro vzdělávání v 21. století. Považujeme za důležité a nutné chápat takto vytyčené ideály jako vztažené ke všem účastníkům vzdělávání – tedy jak k vyučujícím a studentům pedagogických fakult, tak následně na učitele a žáky našich škol.

1. 12. 2015

1.

otevřenost

- otevřít diskusi, školu i sami sebe rozmanitým přístupům překračujícím zaběhlé zvyklosti
- pojmout otevřenost jako obecný princip, s nímž můžeme hledat porozumění a zlepšení ve všech následujících oblastech.

2.

smysluplný obsah

- hledat a revidovat samotnou náplň vzdělávání a učit to, co je opravdu důležité – stanovovat cíle s ohledem na dnešní svět a zaměřit se na rozvoj obecnějších dovedností důležitých pro úspěšný život.

3.

vysoké cíle

- usilovat o vysokou laťku vzdělanosti vnímanou jako celoživotní snahu na sobě pracovat, učit se, dosahovat mistrovství ve svém oboru a rozšiřovat svůj všeobecný rozhled.

4.

aktivizační metody

- učit se vlastní zkušeností a vzájemnou diskusí – tvořit školu, kde učení spočívá ve vlastní aktivní činnosti a efektivních vyučovacích metodách, nikoli v pouhém poslouchání učitele.

5.

demokratické pojetí

- vést druhé k angažovanosti a podporovat v nich úsilí věci měnit – dát lidem svobodu volby, umožnit spolupodílet se na vlastním procesu vzdělávání a díky zažití demokracie vidět smysl v aktivním občanství.

6.

kritické myšlení

– učit se odpovědnému utváření vlastních postojů a podporovat trvalé tázání po smyslu věcí, vyjadřování pochyb a konstruktivní kritiky, ujasňování cílů a promýšlení proč se vlastně vůbec vzděláváme.

7.

citlivý přístup

– obrátit pozornost na člověka a jeho prožívání – přistupovat k druhým tak, abychom vzájemným respektem, empatií a efektivní komunikací utvářeli zdravé normy a sebevědomí, kladné vztahy a sociální klima.

8.

vnitřní motivace

– podporovat vnitřní motivaci na místo nástrojů té vnější – dokázat nadchnout studenty pro pedagogické poslání, aktivizovat je v jejich studiu, aby sami dovedli probouzet zájem o učení a radost z poznávání.

9.

rozvoj kreativity

– utvářet prostředí, které podněcuje tvořivost – stavět takové úkoly a výzvy, které nabízejí různé způsoby řešení – usilovat o otevřené myšlení, tvůrčí postupy a hledání nových cest.

10.

příležitost pro všechny

– dávat šance všem lidem bez rozdílu, hledat ideál inkluze respektováním individuality každého člověka, nacházet v této otevřenosti obohacení a trvale přijímat rozmanitost jako žádanou hodnotu.

11.

mezinárodní přesah

– překročit hranice a učit se nahlížet na věci z mezinárodní perspektivy – podporovat výjezdy do ciziny, posilovat práci s cizími jazyky a celkově internacionalizovat studium v jeho formách i obsahu.

12.

učení v souvislostech

– usilovat o porozumění tématům dnešního světa v jejich souvislostech a kontextu, učit se orientovat ve víru informací a médií, propojovat jednotlivé obory a věnovat pozornost průřezovým tématům.

13.

společenská odpovědnost

– angažovat se v dění kolem nás a klást důraz na občanský rozměr vzdělávání – tvořit školu, jež přijímá spoluodpovědnost za okolní svět a se svými studenty i sama o sobě se do něj aktivně zapojuje.

14.

spolupráce s okolím

– hledat partnery a inspiraci a naslouchat reálnému světu – spolupracovat se školami a s různými organizacemi, vést studenty k účasti na zajímavých projektech a k všestranně obohacující otevřenosti.

15.

rozmanitost vzdělávání

– intenzivně se zamýšlet nad různými podobami výchovy a vzdělávání ve škole i mimo ni a nebát se inovací a alternativ – tvořit svět, kde rozmanitost, jinakost a změna jsou vnímány jako obohacující.

16.

učení praxí

– klást důraz na praktický nácvik a za základ pedagogické přípravy považovat velké množství kvalitně reflektovaných praxí – propojovat praxi s teorií a zasazovat výuku do reálné a aktuální podoby světa.

17.

reflexe při učení

– systematicky pracovat s reflexí jako nástrojem poučení z prožité zkušenosti – soustředit se na reflexi pedagogických praxí i při běžné výuce s žáky – pěstovat sebereflexi a učit se od sebe navzájem.

18.

zpětná vazba

– trvale hledat a hodnotit kvalitu výuky a vzdělávání – učit se dávat a přijímat zpětnou vazbu a nakládat s ní tak, aby žákům a studentům pomáhala reflektovat jejich práci a aby rozvíjela úroveň výuky samotné.

19.

osobnostní rozvoj

– zařazovat do výuky sebezkušenostní aktivity, v nichž se člověk učí lépe poznávat sám sebe a svůj proces učení, komunikovat s druhými, zvládat negativní a rizikové chování a působit vůči němu preventivně.

20.

výchovný rozměr

– pracovat s hodnotami, neomezovat se na pouhou vzdělanost a pěstovat v lidech slušnost, pokoru a smysl pro morálku – formovat druhé k tomu, aby usilovali být dobrým člověkem.

21.

autenticita prostředí

– uvádět všechny ideje do praxe vlastním příkladem školy – usilovat, aby vliv sociálního a pedagogického prostředí šel ruku v ruce s ideály i kurikulem a působil tak na budoucí pedagogy jako žádoucí vzor.